

สรุปผล และขอเสนอแนะ

จากการศึกษาสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารในภาคใต้ของประเทศไทย จำแนกสัตว์ที่พบได้ออกเป็น 5 ไฟลัม 77 ครอบครัว 225 ชนิด ดังนี้

1. ไฟลัม Coelenterata พบ 2 ครอบครัวคือ

ครอบครัว Rhizostomatidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Rhopilema hispidum

ครอบครัวคอกไม้ทะเลมี 1 ชนิด

2. ไฟลัม Brachiopoda พบ 1 ครอบครัวคือ

ครอบครัว Lingulidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Lingula unguis

3. ไฟลัม Mollusca พบ 42 ครอบครัว คือ

ครอบครัว Chitinidae มี 1 ชนิด

ครอบครัว Haliotidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Haliotis ovina

ครอบครัว Patellidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Cellana testudinaria

ครอบครัว Trochidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Trochus niloticus

ครอบครัว Neritidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Nerita articulata และ N. chamaeleon

ครอบครัว Strombidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Strombus canarium และ Lambis

Lambis

ครอบครัว Naticidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Polinices tumidus

ครอบครัว Cypraeidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Cypraea arabica

ครอบครัว Muricidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Chicoreus ramosus

ครอบครัว Buccinidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Babylonia spirata

ครอบครัว Volutidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Melo melo และ Cymbiola scapha
 ครอบครัว Ampullariidae มี 3 ชนิด ได้แก่ Pila ampullacea, P. pesmei
 และ P. gracilis

ครอบครัว Viviparidae มี 5 ชนิด ได้แก่ Filopaludina (Siampaludina)
martensi martensi, F. (S.) javanica, F. (Filopaludina) sumatrensis
speciosa, F. (F.) sumatrensis polygramma และ Idiopoma umbilicata

ครอบครัว Thiaridae มี 1 ชนิด ได้แก่ Brotia (Brotia) costula varicosa

ครอบครัว Potamididae มี 4 ชนิด ได้แก่ Cerithidea obtusa, C.
charbonnieri, C. quadrata และ C. rhizoporarum

ครอบครัว Achatinidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Achatina fulica

ครอบครัว Arcidae มี 8 ชนิด ได้แก่ Anadara granosa, A. nodifera,
A. trocheli, Scapharca inaequalis, Anadara antiquata, A. piluta,
Arca navicularis และ Anadara ferruginea

ครอบครัว Mytilidae มี 3 ชนิด ได้แก่ Perna viridis, Musculus senhousia
 และ Modiolus metcalfei

ครอบครัว Isognomonidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Malleus albus
 และ Isognomon isognomum

ครอบครัว Pteriidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Pinctada maxima
 และ P. chemnitzii

ครอบครัว Pinnidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Atrina pectinata และ Pinna
bicolor

ครอบครัว Pectinidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Amusium pleuronectus

ครอบครัว Placunidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Placuna sella และ P. placenta

ครอบครัว Ostreidae มี 3 ชนิด ได้แก่ Saccostrea cucullata, Crassostrea
lugubris และ C. sp.

ครอบครัว Lucinidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Anodontia edentula

ครอบครัว Cardiidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Trachycardium flavum
และ Laevicardium attenuatum

ครอบครัว Tridacnidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Tridacna squamosa และ T. crocea

ครอบครัว Veneridae มี 9 ชนิด ได้แก่ Paphia undulata, P. rotundata,
P. gallus, Meretrix lusoria, Gafranium tumidum, G. divaricatum, Tapes philippinarum, Marcia optima และ Dosinia angulosa

ครอบครัว Mesodesmatidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Atactodea glabata

ครอบครัว Mactridae มี 1 ชนิด ได้แก่ Mactra mera

ครอบครัว Donacidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Donax faba และ D. cuneatus

ครอบครัว Psammobiidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Asaphis dichotoma และ

Gari sp.

ครอบครัว Pholadidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Pholas orientalis

ครอบครัว Solenidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Culterensis attenuatus

ครอบครัว Ungulinidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Diplodonta sp.

ครอบครัว Amblemidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Ensiden sp. และ Uniandra

contradens

ครอบครัว Corbiculidae มี 6 ชนิด ได้แก่ Polymesoda (Geloina) coaxans, P. (G.) bengalensis, P.(G) galathea, Corbicula lamarckiana,
C. javanica และ C. gustaviana

ครอบครัว Nautilidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Nautilus pompilius

ครอบครัว Sepiidae มี 6 ชนิด ได้แก่ Sepia pharaonis, S. recurvirostra,
S. brevimana, S. aculeata, S. lysidas และ Sepiella inermis

ครอบครัว Sepiolidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Eupryma stenodactyla

ครอบครัว Loliginidae มี 4 ชนิด ได้แก่ Loligo formosana, L. duvaucelii.

L. tagoi และ Sepioteuthis lessoniana

ครอบครัว Octopodidae มี 4 ชนิด ได้แก่ Octopus dollfusi, O. membranaceus, O. parvus และ O. sp.

4. ไฟล์ม Arthropoda พว 30 ครอบครัว คือ

ครอบครัว Xiphosuridae มี 2 ชนิด ได้แก่ Tachypleus gigas และ Carcinoscorpius rotundicauda

ครอบครัว Squillidae มี 12 ชนิด ได้แก่ Oratosquilla nepa, O. woodmasoni, O. sollicitans, O. perpensa, Cloridopsis scorpio, C. immaculata, Carinosquilla multicarinata, C. carinata, Lophosquilla lirata และ Anchisquilla fasciata

ครอบครัว Harpiosquillidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Harpiosquilla raphidea และ H. harpax

ครอบครัว Gonodactylidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Odontodactylus cultrifer

ครอบครัว Penaeidae มี 31 ชนิด ได้แก่ Penaeus monodon, P. semisulcatus, P. merguensis, P. indicus, P. latisulcatus, P. longistylus, P. japonicus, Metapenaeus brevicornis, M. ensis, M. lysianassa, M. tenuipes, M. elegans, M. dobseni, M. affinis, Parapenaeopsis hungerfordi, P. cornuta, P. probata, P. sculptilis, P. hardwickii, Metapenaeopsis stridulans, M. toloensis, M. palmensis, M. barbata, M. mogiensis, M. lamellata, Trachypenaeus curvirostris, T. fulvus, T. sedili, T. granulosus, Solenocera subnuda และ Sicyonia lancifera

ครอบครัว Sergestidae มี 3 ชนิด ได้แก่ Acetes erythraeus, A. vulgaris และ Lucifer hanseni

ครอบครัว Mysidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Mesopodopsis sp.

ครอบครัว Palaemonidae มี 7 ชนิด ได้แก่ Macrobrachium rosenbergii, M. lanchesteri, M. sintangense, M. neglectum, M. equidens, Palaemon styliferus และ Leptocarpus potamiscus

ครอบครัว Alpheidae มี 3 ชนิด ได้แก่ Alpheus euphrosyne, A. rapacida
และ A. rapax

ครอบครัว Scyllaridae มี 3 ชนิด ได้แก่ Thenus orientalis, Scyllarus sordidus และ S. rugosus

ครอบครัว Palinuridae มี 5 ชนิด ได้แก่ Panulirus polyphagus,
P. versicolor, P. ornatus, P. homarus และ P. longipes

ครอบครัว Hippidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Emerita emeritus และ Hippa adactyla

ครอบครัว Thalassinidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Thalassina anomala

ครอบครัว Paguridae มี 1 ชนิด ได้แก่ Dardanus megistos

ครอบครัว Calappidae มี 4 ชนิด ได้แก่ Matuta lunaris, M. planipes,
M. banksii และ Calappa philargius

ครอบครัว Portunidae มี 19 ชนิด ได้แก่ Scylla serrata, Portunus pelagicus, P. sanguinolentus, P. gracilimanus, P. gladiator, P. hastatoides, P. tenuipes, P. tuberculosus, Charybdis feriatus, C. natator, C. miles, C. hellerii, C. anisodon, C. affinis, C. variegata, C. truncata, Thalamita crenata, Podophthalmus vigil และ Lupocyclus rotundatus

ครอบครัว Xanthidae มี 3 ชนิด ได้แก่ Eriphia smithi,
Etisus laevimanus และ Galene bispinosa

ครอบครัว Ocypodidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Ocypode ceratophthalmus

ครอบครัว Grapsidae มี 5 ชนิด ได้แก่ Sesarma mederi, S. versicolor,
S. singaporensis, Varuna litterata และ Grapsus albolineatus

ครอบครัว Parathelphusidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Somanniathelphusa juliae
และ Siamthelphusa improvisa

ครอบครัว Belostomatidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Lethocerus indicus

ครอบครัว Apidae มี 4 ชนิด ได้แก่ Apis indica, A. mellifera,
A. dorsata และ A. florea

ครอบครัว Vespidae มี 2 ชนิด ได้แก่ Vespa cincta และ V. dorylloides

ครอบครัว Formicidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Oecophylla smaragdina

ครอบครัว Acrididae มี 1 ชนิด ได้แก่ Oxya sp.

ครอบครัว Termitidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Macrotermes carbonarius

ครอบครัว Dytiscidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Cybis limbatus

ครอบครัว Curculionidae มี 1 ชนิด

ครอบครัว Scarabaeidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Lepidiota stigma

ครอบครัว Noctuidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Achaea janata

5. ไฟลัม Echinodermata พบ 2 ครอบครัวยุคคือ

ครอบครัว Diadematidae มี 1 ชนิด ได้แก่ Diadema setosum

ครอบครัว Holothuriidae มี 3 ชนิด ได้แก่ Holothuria scabra

H. atra และ H. spinifera

ข้อเสนอแนะ

1. การนำสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังมาเป็นอาหารนั้น ทำให้เราได้แหล่งอาหารประเภทเนื้อสัตว์แหล่งใหม่ และแหล่งอาหารใหม่นี้เป็นสัตว์กลุ่มใหญ่ในอาณาจักรสัตว์ มีการขยายพันธุ์ได้เร็ว เป็นจำนวนมาก และมีอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง จึงสมควรที่จะมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการนำสัตว์ดังกล่าวเป็นอาหารพร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการรับประทานกันให้มากขึ้น คิดค้นวิธีที่จะนำมาประกอบอาหารในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีรสชาติถูกปากคนไทย หรือวิธีถนอมอาหารไว้กินนอกฤดูกาล
2. ศึกษาว่าสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังชนิดใดกลุ่มใดที่มีคุณค่าทางโภชนาการมากที่สุดที่จะเป็นอาหารได้ดี มีปริมาณสารอาหารมากเพียงพอ โดยไม่เกิดโทษต่อผู้บริโภค เมื่อพบแล้วควรทำการศึกษาคือไปเกี่ยวกับชีววิทยา ประโยชน์อื่น ๆ นอกจากการเป็นอาหาร เช่น บางชนิดอาจมีคุณสมบัติในทางเป็นยา หรือให้ผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์และโดยเฉพาะการเพาะเลี้ยง เพื่อเพิ่มผลผลิตในโอกาสต่อไป
3. ควรร่วมมือกันในอนาคตที่จะอนุรักษ์สภาพแวดล้อม มิให้เป็นผลเสียต่อการดำรงชีวิตของสัตว์ พร้อมทั้งวางมาตรการอย่างเข้มงวดในอนาคตที่จะควบคุม มิให้มีการจับสัตว์มากเกินไป การใช้เครื่องมือจับที่ไม่ถูกต้อง หรือทำการในช่วงที่สัตว์มีไข่ พร้อมทั้งกำหนดเขตสงวนอย่างรุนแรง
4. ควรปรับปรุงคุณภาพของสินค้าสัตว์ที่ส่งออกไปไต่มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะพวกสัตว์น้ำซึ่งมีคุณสมบัติที่เน่าเสียได้ง่าย ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการแปรรูปในแบบต่าง ๆ เพื่อสะดวกแก่การเก็บรักษาได้นานโดยไม่เสื่อมคุณภาพ

นอกจากนี้ผลพลอยได้ที่ได้ในระหว่างกรรมวิธีของการผลิต เช่น เศษเนื้อ เปลือก ควรจะหาวิธีนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่น ๆ ไม่ควรทิ้งไปเสียให้สูญเปล่า

5. ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการสาธารณสุขในการบริโภคอาหาร โดยเน้นในเรื่องความสะอาดและการทำอาหารให้สุกก็เสียก่อน เตือนให้ระมัดระวังเกี่ยวกับเชื้อโรคต่าง ๆ สารพิษหรือยาฆ่าแมลง ที่อาจติดมากับตัวสัตว์ พืชต่าง ๆ ในตัวสัตว์ที่อาจเป็นอันตราย สัตว์ที่รับประทานแล้วเป็นพิษ หรืออาการแพ้ที่อาจเกิดขึ้นได้เมื่อรับประทานสัตว์บางชนิด เป็นต้น